

Triptic

În acest iulie fierbinte, cînd doar pe litoral și prin stațiuni „nontane” se mai vorbește despre teatru, am răgazul să scriu despre actori. În mersul grăbit al stagiunii, în elocotul zilelor Festivalului, orin forța lucrurilor, mai bine zis, din neputința noastră de a cuprinde totul, am vorbit despre actori cam din fugă, cam din vîrf al condeiului, ce e drept. Încerc acum, atît cît îmi stă în puteri, să îndrept o nedreptate, și să-i omagiez pe cei mai buni din între cei buni, care, cu recitalurile lor, au dat și mai multă strălucire Festivalului și au sporit noblețea breslei lor. În zilele de aproape de vîrf și în zilele de vîrf ale Festivalului, am fost hrăniți cu poezie pe săturate. Meritul este al actorilor noștri, ai acestor vrednici continuatori ai unei viguroase tradiții, inițiatori, mai numeroși de astă dată, mai entuziaști ca altă dată, ai unor recitaluri. Aș vrea să scriu despre chipurile lor strălucite de înflăcărare cu poezia, despre maiestatea gestului lor, care taie conul de aur al reflectorului, despre frumusețea statuară a siluetei singure pe podium...

Și despre cultura lor.

Despre faptul știut, dar nu îndeajuns subliniat, că pregătirea unui recital înseamnă nu, pur și simplu, memorizarea unor versuri și rostirea lor corectă, după legile declamației și după puterea talentului, ci mult mai mult, înseamnă cercetarea minuțioasă a unui teritoriu vast de poezie, înseamnă alegerea exigentă a celor mai potrivite versuri și, nu de puține ori, descoperirea și lansarea

în circuit larg a unor valori neștiute sau chiar uitate. Tot acest proces, lung și deloc lesnicios, nu stă la îndemîna oricui, pretinde o inteligență, o sensibilitate de natură superioară, un artist care e și om de cultură, cum sînt și cum s-au arătat în Festivalul Poldi Bălănușă, Ion Caramitru, Varga Vilmos, Tudor Gheorghe, Romel Stănciugel. Nedreptatea (nu știu pe seama cui s-o pun) e că recitalurile lor s-au consumat (situație unică în Festival) într-un nemeritat anonim, doar în prezența juriului și a cititorilor gazetari, într-o sală care ar fi putut primi încă vreo cîteva sute de spectatori... dacă s-ar fi găsit cineva să le popularizeze.

★

Nu e un obicei prea vechi în viața teatrului nostru, ba mi se pare că doar prin accident să se mai fi întîmplat așa ceva în anii din urmă, dar această stagiune s-a încheiat, cel puțin în Capitală, cu o ciudățenie: cîteva teatre ne-au arătat din fugă un spectacol, pe urmă l-au pîit bine și ni-l promet pentru la toamnă. Ce se întîmplat? Nu e gata spectacolul? N-a fost gata la timp? E de rușine spectacolul? E de prea mare cinste pentru luna iunie? Ce-i cu Acord la Teatrul Național? Cu Micul infern la „Nottara”? Cu Descăpătînairea la Giulești? Cu Undeva, o lumină... la „Bulandra”? Le vom vedea la toamnă, știu. Dar ce e cu aceste spectacole orfeline? Ce năpastă

le-a rupt existența firească, amăgindu-ne cu prezența lor acum, amînindu-ne bucuria pentru peste cîteva luni, nedumerindu-ne? Hai să zicem că facem numărătoare. Unde le numărăm? În stagiunea asta? În stagiunea viitoare? Ce va fi în octombrie Acord? Reluare? La fel cu Un fluture pe lampă, care se joacă de vreo cîteva ani? Sau premieră, cu premiera în iulie?! Din ceoase rațiuni administrative, iată că facem teatru bun, dar prost comerț cu teatrul. Vîndem, adică, tru-fandalele, sub formă de conserve.

★

A încetat din viață artistul emerit Gheorghe Aurelian. Admirabil actor, cu o activitate de multe decenii pe scena Teatrului Național din Cluj-Napoca, unde s-a numărat printre cei mai buni, alături de Ștefan Braborescu, Ion Tilvan, Toma Dumitriu, Magda Tilvan și Maria Cupșa; cu mulți ani și multe roluri pe scena Teatrului „Bulandra”, unde a jucat alternativ cu Jules Casaban pe lanke, prelungind viața spectacolului mult după dispariția lui Jules. Era pensionar de cîteva ani, dar îl reintîlneam mereu la spectacole, dornic să vadă tot, să știe tot, să se simtă legat de teatru, la fel de îndrăgostit de „meserie” ca în anii cînd debuta, în film, cu rolul principal din Ciuleandra. Era foarte iubit și nu cred că există om care să-l fi cunoscut, să nu fie îndurerat de moartea lui. Am aflat că nu mai e printre noi acest artist, fără de care viața teatrului nostru e mai săracă, dintr-un anunț modest al colocatarilor blocului în care și-a trăit ultimii ani ai vieții.

Uitare, cum știi să te faci stăpînă!